

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Emisja głosu
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Voice emission
Kierunek studiów	Muzykologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	II
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki o sztuce
Język wykładowy	Język polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. szt. muz. Iwona Sawulska
---	----------------------------------

Forma zajęć	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
Warsztaty	30	II	1

Wymagania wstępne	Znajomość języka polskiego (w mowie i piśmie) w stopniu niezbędnym do prowadzenia zajęć dydaktycznych.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Poznanie budowy i funkcji aparatu głosowego oraz zasad poprawnego operowania głosem w różnych sytuacjach dydaktycznych i edukacyjnych.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego	Odniesienie do Standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela ¹
WIEDZA			
W_01	Student: zna budowę i zasady funkcjonowania narządu głosu; zna zasady poprawnej wymowy i artykulacji w mowie; zna fizjologię i ekonomikę oddechu; zna zasady operowania głosem w dialogu dydaktycznym z uczniami o ograniczonej znajomości języka polskiego lub zaburzeniami komunikacji językowej; zna zasady prowadzenia dialogu dydaktycznego z uczniem; zna zasady werbalnego animowania aktywności komunikacyjnej ucznia; zna praktyczne techniki operowania głosem podczas wypowiedzi na forum publicznym z uwzględnieniem poprawności językowej i etyki języka; zna obowiązujące konwencje językowego <i>savoir vivre</i> i przyjęte konwencje w korespondencji tradycyjnej i elektronicznej; zna zasady poprawnej emisji głosu (budowa, działanie i ochrona narządu mowy).	K_W17	C.W7
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Student potrafi stosować w praktyce zasady poprawnej wymowy i artykulacji; potrafi poprawnie operować oddechem; potrafi operować aparatem głosowym w dia-	K_U14	C.U7

¹ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

	logu dydaktycznym z uczniami w różnych sytuacjach edukacyjnych; potrafi kontrolować i zoptymalizować użycie aparatu mowy podczas wypowiedzi w różnych sytuacjach dydaktycznych; potrafi efektywnie operować w praktyce aparatem emisji głosu; potrafi kontrolować i koordynować elementy techniki głosowej w celu osiągnięcia zamierzonej ekspresji mowy (operowanie wolumenem, oddechem, dynamiką, artykulacją, zmianą rejestrów, itp.).		
U_02	Student realizuje w praktyce obowiązujące konwencje językowego <i>savoir vivre</i> 'u; realizuje w praktyce obowiązujące konwencje w korespondencji tradycyjnej i elektronicznej uwzględniając adresata, charakter oraz temat korespondencji; poprawnie operuje językiem polskim.	K_U14	C.U8
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Student jest gotowy do stałego monitorowania stanu swojego aparatu głosowego znając podstawowe objawy świadczące o pojawiających się w nim zaburzeniach i schorzeniach; jest gotowy do efektywnego korygowania swoich błędów językowych i doskonalenia aparatu emisji głosu.	K_K09	C.K2

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Budowa i zasady funkcjonowania narządu głosu; zasady poprawnej wymowy i artykulacji w mowie; fizjologia i ekonomika oddechu; operowanie głosem w dialogu dydaktycznym z uczniami o ograniczonej znajomości języka polskiego lub zaburzeniami komunikacji językowej; zasady prowadzenia dialogu dydaktycznego z uczniem; zasady werbalnego animowania aktywności komunikacyjnej ucznia; praktyczne techniki operowania głosem podczas wypowiedzi na forum publicznym z uwzględnieniem poprawności językowej i etyki języka; obowiązujące konwencje językowego *savoir vivre*'u i przyjęte konwencje w korespondencji tradycyjnej i elektronicznej; zasady poprawnej emisji głosu (budowa, działanie i ochrona narządu mowy): praca nad prawidłowym umiejscowieniem głosek w śpiewie - czytelność dykcyjna; omówienie niektórych zagadnień z patologii i higieny głosu; utrzymanie wymaganej kondycji głosowej i świadomość tzw. higieny głosowej, kontrola i koordynacja elementów techniki głosowej w celu osiągnięcia zamierzonej ekspresji mowy (operowanie wolumenem, oddechem, dynamiką, artykulacją, zmianą rejestrów, itp.); zasady monitorowania kondycji aparatu głosowego i podstawowe objawy świadczące o pojawiających się w nim zaburzeniach i schorzeniach; język mówiony a pisany w praktyce dydaktycznej; cechy dobrej recytacji i dykcja; fraza, pauza i akcent logiczny a semantyczna struktura tekstu; operowanie tempem, natężeniem głosu w celu oddania emocji zawartych w tekście; przygotowanie tekstu do interpretacji głosowej; oddech i ćwiczenia oddechowe.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne	Metody weryfikacji	Sposoby dokumentacji
WIEDZA			
W_01	Wykład konwersatoryjny	Obserwacja	Protokół
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Metoda ćwiczeniowa, metoda warsztatowa	Sprawdzenie umiejętności praktycznych, prezentacja tekstowa, obserwacja	Protokół
U_02			
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Metoda obserwacji uczestniczącej	Obserwacja	Protokół

VI. Kryteria oceny, wagi...

Warunkiem niezbędnym do uzyskania oceny pozytywnej jest frekwencja na zajęciach mieszcząca się w limitach zapisanych w Regulaminie studiów KUL, regularne przygotowywanie się do zajęć, aktywny w nich udział (w zakresie przewidzianym formą zajęć) oraz realizowanie we wskazanych terminach i zgodnie z otrzymanymi zaleceniami zadań wyznaczonych przez prowadzącego (np. prace cząstkowe, referaty, eseje, prezentacje, analizy, itp.). Formę końcowego kolokwium (z odniesieniem do określonych efektów uczenia się) wskazano w punkcie V niniejszej karty (metody weryfikacji). Ocena końcowa jest średnią arytmetyczną oceny uzyskanej na końcowym kolokwium i wszystkich ocen cząstkowych uzyskanych przez studenta na zajęciach.

Ocena bardzo dobra	Osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się w stopniu bardzo dobrym: przygotowanie do zajęć w zakresie zadanych ćwiczeń (oddechowych, dykcyjnych, i innych), maksymalne zaangażowanie w pracę podczas zajęć, dokładna orientacja w zakresie możliwości swojego głosu (skali, wydolności, budowy aparatu głosowego), znakomita orientacja w zakresie czynników otoczenia wpływających negatywnie i pozytywnie, prawidłowej akustyki sali, fizjologii i higieny głosu, szybka autokorekta. Doskonała znajomość budowy i funkcji aparatu głosowego oraz zasad poprawnego operowania głosem w różnych sytuacjach dydaktycznych i edukacyjnych.
Ocena dobra	Osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się w stopniu dobrym: przygotowanie do większości zajęć w zakresie zadanych ćwiczeń (oddechowych, dykcyjnych, i innych), zaangażowanie w pracę podczas zajęć, dobra orientacja w zakresie możliwości swojego głosu (skali, wydolności, budowy aparatu głosowego), dobra orientacja w zakresie czynników otoczenia wpływających negatywnie i pozytywnie, prawidłowej akustyki sali, fizjologii i higieny głosu, dobra autokorekta. Dobra znajomość budowy i funkcji aparatu głosowego oraz zasad poprawnego operowania głosem w różnych sytuacjach dydaktycznych i edukacyjnych.
Ocena dostateczna	Osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się w stopniu dostatecznym: przygotowanie do niektórych zajęć w zakresie zadanych ćwiczeń (oddechowych, dykcyjnych, i innych), dostateczne zaangażowanie w pracę podczas zajęć, dostateczna orientacja w zakresie możliwości swojego głosu (skali, wydolności, budowy aparatu głosowego), dostateczna orientacja w zakresie czynników otoczenia wpływających negatywnie i pozytywnie, prawidłowej akustyki sali, fizjologii i higieny głosu, dostateczna autokorekta. Dostateczna znajomość budowy i funkcji aparatu głosowego oraz zasad poprawnego operowania głosem w różnych sytuacjach dydaktycznych i edukacyjnych.
Ocena niedostateczna	Niezrealizowanie efektów uczenia się (przygotowanie do zajęć w zakresie mniejszym niż 60% zadanych ćwiczeń, brak zaangażowania w pracę podczas zajęć, powolna analiza i ocena prezentowanych zagadnień, nieproporcjonalnie wydłużony czas realizacji ćwiczeń, brak orientacji w zakresie rodzaju głosów, czynników otoczenia wpływających negatywnie i pozytywnie, prawidłowej akustyki sali, fizjologii i higieny głosu, brak autokorekty. Brak znajomości budowy i funkcji aparatu głosowego oraz zasad poprawnego operowania głosem w różnych sytuacjach dydaktycznych i edukacyjnych.

Realizacja pełnego cyklu zajęć (30 godz.) przewiduje wykonywanie ćwiczeń oddechowych, dykcyjnych oraz wokalnych. Sposób ich realizacji jest omawiany na bieżąco w przebiegu zajęć, w celu uzyskania pełnego komfortu w pracy z głosem. Każdemu studentowi poświęcony jest czas na określenie rodzaju jego aparatu głosowego, skali głosu, a także na rozwiązanie problemów fonacyjnych. Główne kryteria wpływające na ocenę: stopień zdobytej wiedzy z zakresu poprawnego operowania aparatem głosowym w praktyce dydaktycznej, opanowanie prawidłowej techniki oddechowej, udźwięcznienie fonacji - uzyskanie świadomości wpływu negatywnych i pozytywnych czynników otoczenia oraz akustycznych i fizjologicznych, zaangażowanie i czynny udział w zajęciach, frekwencja. Na ocenę końcową nie wpływa stopień zaawansowania wokalnego w toku wykształcenia artystycznego.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	45

Do realizacji przez studenta zaleconych działań w ramach pracy indywidualnej zalecane są następujące pomoce naukowe, które student ma obowiązek zorganizować we własnym zakresie: notatnik lub laptop do sporządzania notatek. Uczelnia zapewnia dostęp do następujących pomocy naukowych: wydruki materiałów niezbędnych do realizacji zajęć dydaktycznych, dostęp do biblioteki, fonoteki i wybranych internetowych platform naukowych z literaturą naukową, bezpłatny dostęp do Internetu na terenie kampusu (zgodnie z obowiązującymi na Uczelni procedurami).

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
G.Conocne - <i>50 ćwiczeń na głos wysoki, średni i niski</i> op.9., PWM
N. Vaccai - <i>Ćwiczenia na głos średni</i> , PWM
H. Górski – <i>Zbiór ćwiczeń z emisji głosu</i> , PWM
S. Moniuszko, F. Chopin, S. Niewiadomski, M. Karłowicz , E. Pałłasz – <i>Pieśni</i> , PWM
A.Vivaldi, H.Purcell, J.S.Bach, G.F.Haendel, W.A.Mozart, J.Haydn, F.Schubert, G.Faure, A.Bruckner, K.Szymanowski, R. Twardowski, A.Nikodemowicz – ansamble z utworów oratoryjno-kantatowych -(Pasje, Msze, Kantaty, Oratoria, Miniatury chóralne)
J. Tomkowska - <i>Kanony są dobre na wszystko</i> , wyd. Edukacja muzyczna, 2021
J. Węcowski – <i>Ave Maria w muzyce</i> , Wyd. Polihymnia
H. Zielińska – <i>Kształcenie głosu</i> , Wyd. Polihymnia
B.Tarasiewicz – <i>Mówię i śpiewam świadomie</i> , Wyd. UNIWERSITAS
Monika Kardaszewska/Monika Fedyk -Klimaszewska - <i>Wokół emisji głosu. Technika. Metodyka. Praktyka</i> . Wyd. Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku 2021.
Barbara Syjud-Kwaśniewska - <i>Odkryj w sobie talent. Wprawki wokalne +CD</i> , Wyd. Syjud 2022
Literatura uzupełniająca
M. Oczkoś – <i>Sztuka poprawnej wymowy</i> , Wyd. RM E.
A. Walencik-Topiłko - <i>Głos jako narzędzie</i> , Wyd. HARMONIA
Z. Pawłowski - <i>Foniatryczna diagnostyka wykonawstwa emisji głosu śpiewaczego i mówionego</i> , Oficyna Wyd. Impuls
B. Toczyska - <i>Głośno i wyraźnie</i> , wyd. GWP.
W. Bregy - <i>Elementy techniki wokalne</i> , PWM